

بررسی تأثیر پیش تیمار بذر (سرمادهی و پلی اتیلن گلیکول) بر فاکتورهای جوانه زنی بذر و گیاه دارویی سرخارگل

زهرا کریمیان فریمان، مجید عزیزی

دانشجوی کارشناسی ارشد و استادیار گروه علوم باغبانی دانشکده کشاورزی
دانشگاه فردوسی مشهد

سرخارگل *Echinacea purpurea* یکی از با ارزش ترین گیاهان دارویی است. در ایران نیز چند سالی است که این گیاه تحت کشت و کار قرار گرفته و داروهایی از آن نیز تولید شده است. از آنجا که جوانه زنی بذور این گیاه اغلب نامنظم و غیر قابل اعتماد است، لذا در این تحقیق، جهت افزایش درصد و بهبود شاخصهای جوانه زنی این گیاه از روشهای پیش تیمار بذر (Priming) شامل سرمادهی (در دو شرایط نوری و تاریکی با چهار دوره زمانی یک تا چهار هفته) و پلی اتیلن گلیکول ۶۰۰۰ (در دو شرایط نوری و تاریکی با چهار دوره زمانی ۲، ۴، ۷، و ۱۰ روز) استفاده شد. این آزمایش در قالب طرح بلوکهای کاملاً تصادفی با ۴ تکرار انجام شد، هر واحد آزمایشی شامل تعداد ۲۰ عدد بذر کاشته شده در هر پتری بود که ابتدا در هر دو روش Priming بذور در دمای مورد نظر قرار گرفته و بعد از گذشت تیمارهای زمانی مورد نظر به دمای 20°C جهت جوانه زنی منتقل شدند. نتایج به دست آمده نشان داد که تیمارهای سرما دهی و PEG در هر دو شرایط نور و تاریکی تأثیر قابل ملاحظه ای بر فاکتورهای جوانه زنی بذر سرخارگل داشته است، بگونه ای که درصد جوانه زنی در این گیاه در تیمار شاهد از ۲۸/۳۲٪ به بالای ۹۵٪ در سایر تیمارها رسید، در تیمار سرمادهی در شرایط تاریکی (۳ هفته) درصد جوانه زنی به ۹۸/۳۳٪، آهنگ جوانه زنی (GR) از ۰/۹۷ در نمونه شاهد به ۸/۸۲ و میانگین روزانه جوانه زنی از ۳/۸۸ در نمونه شاهد به ۹/۸۳ و ارزش جوانه زنی از ۱۷ در نمونه شاهد به ۳۱۱/۲۳ در تیمار یاد شده رسید. با توجه به جمیع نتایج به دست آمده سرمادهی به مدت سه هفته در شرایط تاریکی بهترین و ارزاترین تیمار در بهبود جوانه زنی بذور سرخارگل است.